

UKREPI IN PREDPISI

Reprezentančni stroški organizacij

Stroški za reprezentanco podjetij se bistveno razlikujejo od stroškov za reklamo. Medtem ko sem o teh pisal, da so čisto opravičeni in da spadajo v proces prometa, pa za stroške za reprezentanco lahko trdimo, da so v nekem pogledu izven ekonomska kategorija izdatkov. Vendar pa se taki stroški izjemoma lahko pojavijo pri nekaterih vrstah gospodarskih organizacij, posebno pri zunanjetrgovinskih. Težko si morem misliti, da se naša zunanjetrgovinska podjetja ne bi držala splošno priznanih poslovnih običajev v svetu. Razgovori niso samo v pisarnah in podjetju, temveč tudi zunaj, morebiti pri kosilih in večerjah. Če vas povabi inozemska podjetje, tedaj je nemogoče, da mu ne bi vrnil z enako vladnostjo doma in v inozemstvu. Morda to komu ne ugaja, toda s tem se stvar ne ugaja, toda s tem se stvar v ničemer ne spremeni, če pa kdo zato napada podjetja in njihove funkcionarje, menimo, da s tem samo dokazuje da ne razume takih odnošajev in spravlja ljudi, ki opravljajo to dostikrat neugodno dolžnost v smeđu.

Na drugi strani pa so taka pretiravanja, ki jih moramo obsoditi, kakor tudi tisto vrsto trošenja za reprezentanco, ki spada med nezakonite dejavnosti gospodarskih podjetij.

Pretiravanja v izdatkih za reprezentanco, ki so sicer opravičena in zakonita, ne spadajo v nikakršno pravno kategorijo. Z zakonom jih ne moremo niti obseči, niti opisati. Spadajo pravzaprav v moralno kategorijo. Če se že morajo trošiti izdatki za reprezentanco, tedaj je treba poznati mero in imeti pred očmi, da je za naša podjetja skromnost najboljša reprezentanca. Ni treba prirejati večerij v najbolj dragih inozemskih restavracijah, in sicer ne zato, ker to ne bi bilo v sorazmerju z opravljenim delom, temveč tudi zato, ker je taka reč za naše poslovne ljudi nedopustna, kajti gre za trošenje splošno ljudske imovine (ne glede na to, da so to sredstva za samostojno razpolaganje podjetja.) Pa tudi drugače isti poslovni ljudje, za katere baje gredo pretirani izdatki, če so

zares poslovni ljudje gledajo na to stvar, s prezirom kot na pojav, ki ga pozna samo zaoštal in nekulturni svet. Dobro podjetje danes že pozna meje in se zaveda tega, da skromni izdatki za reprezentanco niso samo najbolj smotni, temveč nudijo tudi sliko solidnosti podjetja. In ne samo to. Ali ni najbolj naravno in za vsakega najbolj sprejemljivo, če se ti stroški skrčijo do najmanjše mere tudi zato, ker se naša družbena skupnost z izrednimi naporji trudi, da bi postala bogatejša.

Pri nas pa so postale zelo pogoste razne proslave in banketi ob obletnicah obstoja podjetij (zlasti sedaj, ko se približuje desetletnica ustanovitve) ob obletnicah delavskega upravljanja in ob raznih podobnih priložnostih.

Poslovne večerje imajo pomen za značaj. Banketi in proslave pa spadajo med take izdatke, ki hudo obremenjujejo družbeno skupnost, s stališča podjetja pa niso nujni. Medtem ko izdatke prve vrste kritiziramo, pa drugi kažejo, kakor da so dobili pravico državljanstva, ker ne opozarjamo na njihovo škodljivost. Vendar ne bi smelo biti tako. Drugi pojav pomeni potrat, ki si je ne smemo dovoliti. (Mislimo na proslave, ki obremenjujejo blagajno podjetja.)

Vse to bi moral imeti pred očmi delavski svet vselej, kadar odobrava sredstva za reprezentanco. Izdatki za reprezentanco podjetij so po naših predpisih namreč dopustni, s tem, da gredo na breme sredstev za samostojno razpolaganje. (To opmeni tistih sredstev, ki ostanejo, ko smo poravnali vse svoje obveznosti nasproti družbeni skupnosti). V tem primeru pa delavski svet odloča, kakšen del teh sredstev se lahko izloči med drugim tudi za reprezentanco. Razen teh ne moremo nobenih drugih sredstev trošiti za omenjene namene. Torej mora delavski svet izdati posebno odločbo, ne samo glede višine, temveč načelno tudi glede vseh primerov, kadar gre za možnost takih izdatkov. Očitno je da delavski svet lahko postavi samo splošne meje in smernice največja odgovornost pa leži na

direktorju podjetja. Način, kako uporablja ta sredstva, dokaj osvetljuje tudi njegovo moralo.

Po drugi strani pa so očitne nezakonitosti glede izkazovanja stroškov za reprezentanco, in ravno ta del izdatkov bi morala preiskovati finančna inšpekcija. Nekatera podjetja te stroške za reprezentanco prenašajo v materialne stroške (to pomeni, da te stroške prenaša celotna družbena skupnost). To se dogaja tako, da omenjene izdatke izkazujejo kot stroške za reklamo. Res je, da je težko abstraktno (tj. s predpisi) ugotoviti, kaj je reklama, a kaj reprezentanca, to pa je toliko lažje, kadar gre za konkreten izdatek: takrat vemo, ali so ti izdatki namenjeni za bankete, slavnosti ob puščanju v obrat, večerje, darila večjih vrednosti (aktovke, nalivna perca, izdelki domače obrti itd.), ki spadajo v stroške za reprezentanco, nikakor pa ne morejo obremenjevati materialnih stroškov. Če je tako tedaj ne kaže drugega, kakor odrediti odobritev končnega obračuna podjetja, hkrati pa je treba kaznovati odgovorne osebe za prekrške.

Zato je treba na vprašanja reklame in reprezentance opozoriti delavske svete in hkrati tudi druge organe podjetja, (upravni odbor in direktorja), če ne o drugem, vsaj o tistem delu tega problema, ki je lahko za podjetje kaj neugoden. Opozoriti pa je treba čim prej, vsakakor pa pred novim letom, ko bodo odločali o izdatkih, ki v omenjenih primerih štejejo med stroške za reprezentanco.

Dr. Nikola Balog

Pavšalno obdavčenje

Pavšalno določanje obveznosti do družbene skupnosti zajema razen privatnih obrtniških delavnic tudi določene obrtne, gostinske in trgovske poslovalnice, katerih sredstva so družbena lastnina. Namen tega je ne samo poenostaviti davčno administracijo, temveč tudi doseči določene gospodarske smotre.

Pavšalne obveznosti privatnih obrtnih delavnic določa davčna komisija. Ta mora postaviti pavšalno davčno osnovo za vse privatne obrtne delavnice, ki ne zaposlujejo tuje delovne moči, za privatne obrtne delavnice, ki zaposlujejo tujo delovno moč, pa davčna komisija te pavšalne davčne osnove lahko določi, ne pa mora. Pavšalne obveznosti poslovalnic, katerih sredstva so družbena lastnina, določa ljudski odbor.

Smisel pavšalnega obdavčenja poslovalnic, katerih sredstva so družbena lastnina, leži v tem, da davčni obvezniki-delavci v takih poslovalnicah, potem ko so izpolnili obveznosti do družbene skupnosti, razpolagajo z vsemi dohodki poslovalnice. Le-ti potem te dohodke delijo po medsebojnem sporazumu, če pravila poslovalnice ne predvidevajo drugače. Ta njihova pravica ni z ničemer omejena glede na višino teh dohodkov in dobe zato tudi tem večji delež, čim večji so dohodki. Ta okolnost v znatni meri vpliva na to, da si delavci, v težnji,

da bi povečali svoje dohodke, prizadevajo povečati proizvodnjo in izboljšati kvaliteto svojih uslug. Ravno to pa se hoče s pavšalnim obdavčenjem tudi doseči. Isto velja tudi za privatne obrtne delavnice.

Ceprav je vprašanje pavšalnega obdavčenja s predpisi na jasn način urejeno, vendar opažamo v izvajanju teh predpisov pojave, ki niso v skladu z osnovnimi določili pavšalnega obdavčenja in ki lahko privedejo do negativnih posledic. Nekateri ljudski odbori nečejo določiti pavšalne davčne osnove za tiste privatne obrtne delavnice, ki zaposlujejo tujo delovno moč, čeprav imajo te delavnice majhen obseg poslovanja. Napake delajo prav tako pri delavnicah, katerih sredstva so družbena lastnina. Mnogi ljudski odbori namreč niso določali pavšalnih obveznosti niti v tistih primerih, kjer bi to po predpisih morali storiti.

Taki postopki onemogočajo ali vsaj otežujejo, da bi s pomočjo pavšalnega obdavčenja dosegli določene gospodarske smotre. Razen, da bi privatne obrtne delavnice ali delavnice, katerih sredstva so družbena lastnina, imajo pavšalno osnovo, preveč zaslužile, ne opravičuje ljudskih odborov, da se branijo toločiti takim delavnicam pavšalno osnovo. Z določanjem pavšalnega zneska ljudski odbori nasprotno šele urejajo višino zasluzka. Pravilno določen pavšalni znesek bo onemogočil previsoke zasluzke, toda ta bo hkrati stimuliral davčnega obveznika k povečanju proizvodnje in izboljšanju njegovih uslug.

Ker se pavšalni zneski obveznosti do skupnosti odredajo v začetku leta in se v teku leta sploh ne morejo menjati, razen v nekaterih izjemnih primerih, je prav sedaj pravi čas, da se pričajo vse zahteve po pavšalnem obdavčenju. Ljudski odbori morajo v tem pogledu zavzeti stališče, ki bo v skladu z duhom zakonskih predpisov o pavšalnem obdavčenju in morajo prenehati s prakso, da se izogibljajo določanju pavšalnih osnov. Posebno je važno, da zavzamejo v tem pogledu do delavnic, katerih sredstva so družbena lastnina, isto stališče kakor do privatnih obrtnih delavnic, da bi se tako izognili favoriziranju privatnih delavnic v odnosu in na račun delavnic, katerih sredstva so družbena lastnina.

Uvedba pavšalnega obdavčenja bo dala pozitivne rezultate le takrat, če bo pravilno pojmovani smotre, ki jih z njo želimo doseči, in če bomo s pravilnim določanjem pavšalnega zneska davka vskladili koristi davčnih obveznikov s koristmi družbene skupnosti.

S. Milatovič

Podjetjem v poskusni proizvodnji

V zadnji številki Uradnega lista FLRJ (štev. 51) je objavljen Odlok o posebnih rokih in pogojih poizkusne proizvodnje v l. 1955, ki ureja položaj podjetij v poizkusni proizvodnji za l. 1955 in ki v določeni meri odstopa od splošnih določb o poizkusni proizvodnji.

Med tem ko so splošne določbe določale, da so gospodarske organizacije oproščene plačevanja davka na dobiček, ki ga ostvarijo v poizkusni proizvodnji, pa omenjeni odlok določa, da plačajo gospodarske organizacije s poizkusno proizvodnjo letos 60 odstotkov davka na dobiček, ki ga ostvarijo s poizkusno proizvodnjo. Te organizacije pa bodo prihodnje leto popolnoma oproščene davka na ta dobiček. Isto odstopanje od splošnih odredb določa odlok tudi glede udeležbe okraja in občine pri dobičku, ki ga podjetje ustvari v poizkusni proizvodnji. Okraj in občina lahko samo še letos sodelujeta pri tem dobičku, pod pogojem, da je ta udeležba bila določena v družbenem planu okraja in gospodarske organizacije in da je že bilo o tem izdano pismeno potrdilo.

Gornji predpis pa se ne bodo nanašali na tiste gospodarske organizacije ali obrate, ki so letos že dokončali fazo poizkusne proizvodnje. Tem gospodarskim or-

ganizacijam ali obratom ostanejo tiste ugodnosti, ki so jih imeli po odloku o poizkusni proizvodnji gospodarskih organizacij. (Uradni list FLRJ štev. 38-55).

Gospodarske organizacije uživajo te ugodnosti letos 6 mesecev. Če pa so podjetja svojo poizkusno proizvodnjo takrat, ko je stopila v veljavo odločba o posebnih rokih in pogojih poizkusne proizvodnje v l. 1955, že končala, tedaj lahko izkoristijo ugodnosti toliko časa, kolikor je bilo prvotno določeno. Odbor za gospodarsko zveznega izvršnega sveta lahko v izjemnih primerih te roke podaljša do 12 mesecev.

Gospodarske organizacije, ki so že začele s poizkusno proizvodnjo, morajo v 30 dneh po uveljavljanju Odloka o posebnih rokih in pogojih poizkusne proizvodnje v l. 1955, dostaviti zveznemu državnemu tajniku za posle narodnega gospodarstva in sveta za gospodarstvo ljudskega odbora svojega okraja prijavo s potrebnimi dokazili o dnevu začetka poizkusne proizvodnje in o njenem trajanju. Če te gospodarske organizacije v tem roku ne bodo dostavile prijave, se bo štelo, da se je poizkusna proizvodnja že končala in taka gospodarska organizacija torej ne bo mogla izkoristiti ugodnosti.

P.

Uprava

znamka
za 10 din

»NAŠE SKUPNOSTI«

LJUBLJANA

Ul. Toneta Tomšiča 5-II
poštni predal 29

Odrežite in nam pošljite